

НАРЕДБА № 4 от 19.02.2013 г. за защита на горските територии срещу ерозия и порои и строеж на укрепителни съоръжения

Издадена от министъра на земеделието и храните, обн., ДВ, бр. 21 от 1.03.2013 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С тази наредба се определят:

1. планирането и провеждането на защитата на горските територии срещу ерозия и порои;
2. видовете съоръжения и дейности за защита на горските територии срещу ерозия и порои;
3. проектирането на противоерозионни дейности и на технико-укрепителни съоръжения;
4. изграждането, поддържането и приемането на укрепителни съоръжения за защита срещу ерозия и порои;
5. изискванията при създаване на защитни горски пояси;
6. защитата срещу свлачища в горски територии.

(2) За успешното провеждане на защитата срещу ерозия в горските територии се прилагат хидротехнически и лесомелиоративни дейности, а в свлачищните територии - и геозащитни дейности.

Чл. 2. (1) Защитата срещу ерозия, строежът и поддържането на укрепителни съоръжения в горски територии се финансират със средства на:

1. държавните предприятия (ДП) по чл. 163 от Закона за горите (ЗГ) и техните териториални поделения - за горски територии - държавна собственост, предоставени за управление от тях;
2. фонд "Инвестиции в горите" - за проектиране и изграждане на технико-укрепителни съоръжения в горски територии - държавна собственост, предоставени за управление на ДП по чл. 163 ЗГ и на неговите териториални поделения;
3. общините - за горски територии, общинска собственост;
4. частните собственици - за горски територии, собственост на физически и юридически лица;
5. ведомства - за горски територии - държавна собственост, предоставени за управление за изпълнение на функциите им, или във връзка с националната сигурност и отбраната, или за извършване на здравни, образователни и хуманитарни дейности;
6. висши училища и научноизследователски институти и станции - за горските територии, предоставени им за проучвания, изследователска и учебно-опитна дейност и за подготовка на кадри за горите.

(2) Защитата срещу ерозия и порои се осъществява съгласно горскостопанските планове и програми, а строителството на технико-укрепителни съоръжения - по утвърдени специализирани проекти.

(3) Собственици и ползватели на горски територии, които с действието или с бездействието си причиняват ерозия на почвата, са задължени за своя сметка да извършат необходимите противоерозионни и укрепителни дейности.

Чл. 3. (1) Контролът по изпълнение на предвидените в горскостопанските планове и програми дейности по защитата на горските територии от ерозия и порои, както и на извършваните противоерозионни дейности и строителство, се осъществява от Изпълнителната агенция по горите (ИАГ) и нейните структури.

(2) Директорът на Регионалната дирекция по горите (РДГ) със заповед определя служител, който да отговаря за защитата срещу ерозията и пороите в горските територии. Служителят трябва да е с висше образование по специалността "Горско стопанство".

Глава втора

ПЛАНИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАЩИТАТА СРЕЩУ ЕРОЗИЯ И ПОРОИ

Чл. 4. (1) Планирането на дейностите за защита на горските територии срещу ерозия и порои се извършва със:

1. националната стратегия за развитие на горския сектор и Стратегическия план за развитие на горския сектор;
2. национална програма за защита на горските територии срещу ерозия и порои;
3. областните планове за развитие на горските територии;
4. горскостопанските планове и програми.

(2) За водни течения с пороен режим, в чиито водосбори обхватът на ерозиращите се земи и на териториите, върху които протичат други денудационни процеси, е над 30 % от общата им площ, планирането се извършва чрез изготвяне на технически проекти или програми за защита срещу ерозията.

(3) Водосборите с поройна активност се класифицират според:

1. площта на водосбора:
 - а) големи - над 1000 ха;
 - б) средни - от 200 до 1000 ха;
 - в) малки - под 200 ха;
2. икономическото значение на застрашените обекти:
 - а) изключително вредни - застрашават селища и стопански обекти от национално значение;
 - б) много вредни - застрашават обекти с регионално значение;
 - в) вредни - чрез изнасяне на почвата намаляват производствените възможности на горските територии;
3. противоерозионната устойчивост на поройното легло:
 - а) подривни порои - леглото им е със слаба устойчивост срещу ерозията;
 - б) скални порои - леглото им е с голяма противоерозионна устойчивост;
 - в) смесени порои - редуват се участъци с подриваемо (неустойчиво) легло и участъци със скално (устойчиво) легло.

(4) По произход наносите в поройния водосбор са:

1. плувачи - произхождат предимно от склоновите земи, пренасят се на дълги разстояния и се отлагат много бавно;
2. дънни - произхождат предимно от процесите на ерозия, срутване и свличане в хидрографската система, като се придвижват по дъното на леглото на водното течение.

(5) Планирането на защитните дейности срещу ерозията и пороите в проектите и програмите по ал. 2 се извършва от регистрирани физически лица, вписани в публичния регистър на ИАГ по чл. 235 от Закона за горите, за изпълнение на дейността по чл. 233, ал. 1, т. 3 от него, както и от регистрирани търговци, вписани в публичния регистър на ИАГ по чл. 241 ЗГ за дейностите "изработване на планове и програми за управление и развитие на горски територии и издаване на съпровождащите ги документи".

(6) Проектите и програмите по ал. 2 се одобряват от изпълнителния директор на ИАГ или оправомощено от него лице след положително писмено становище на директора на съответната РДГ.

Чл. 5. (1) За точното планиране и ефикасното провеждане на дейностите по защитата срещу ерозия се извършва оценка на ерозираността на горските територии.

(2) Предмет на оценката по ал. 1 са последиците от ерозията и проявите на ерозионни процеси.

(3) Оценката на ерозираността може да се извършва чрез прилагане на дистанционни методи или чрез теренно проучване и измерване.

(4) При оценката на ерозираността се определят:

1. видът на ерозията:

а) площна - ерозионните процеси протичат равномерно върху засегнатата площ;

б) браздова - образувани са ерозионни форми с дълбочина до 30 см;

в) равнинна - образувани са ерозионни форми с дълбочина до 3 м;

2. степента на ерозираност:

а) слаба I - ерозиран е хумусният хоризонт (А) до половината;

б) слаба до средна II - ерозиран е целият хумусен хоризонт (А);

в) средна III - ерозиран е преходният хоризонт (В) до половината;

г) силна IV - ерозиран е целият преходен хоризонт (В);

д) много силна V - ерозиран е част от скалния рохляк (С).

(5) Въз основа на извършената оценка на ерозираността се изготвя карта на ерозията, която е неразделна част от плановете, програмите и проектите за защита срещу ерозията и пороите.

(6) При необходимост може да се извърши и оценка на ерозията на определена територия за класифициране на ерозията в зависимост от загубите на почва.

Чл. 6. (1) Защитните дейности в горските територии срещу ерозия и порои се провеждат по водосбори.

(2) Водосборите с поройна активност в горските територии се определят със заповед на изпълнителния директор на ИАГ по предложение на директорите на РДГ. Заповедта се публикува на интернет страницата на ИАГ.

(3) Горските територии със силна и много силна степен на ерозия (IV и V), свлачищата, защитните горски пояси и горите, създадени по технически проекти за борба с ерозията, се категоризират като защитни по смисъла на чл. 5, ал. 2 от Закона за горите и се обособяват в горскостопанските плановете и програми в самостоятелни териториални единици - отдели и подотдели.

Глава трета

СЪОРЪЖЕНИЯ И ДЕЙНОСТИ ЗА ЗАЩИТА НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ СРЕЩУ ЕРОЗИЯ И ПОРОИ

Раздел I

Хидротехнически съоръжения

Чл. 7. За защита срещу ерозията на горски територии се използват следните хидротехнически съоръжения:

1. канавки-валове;

2. дребноразмерни напречни укрепителни съоръжения - клейонажи, каменни прагчета от суха зидария, габионни прагове и др.;
3. едроразмерни напречни укрепителни съоръжения - баражи и прагове с височина над 1,5 м.

Чл. 8. (1) Канавки-валове се използват за ограничаване на ерозията в горски територии, в които не е предвидено залесяване, или за създаване на условия за залесяване в тези от тях, в които протичат ерозионни процеси със силна IV и много силна степен V.

(2) Изграждат се по хоризонталите, като се прекъсват през 20 м с ивица, широка 2 м, а разстоянието между тях не трябва да позволява формирането на повърхностен воден отток, причиняващ ерозия на почвата в ивицата между тях.

(3) Водозадържащият капацитет на канавките-валове трябва да осигурява пълно задържане на оттока от валеж с обезпеченост 2 %.

Чл. 9. (1) Дребноразмерни напречни съоръжения се изграждат за укрепяване на ровини. Видът на съоръжението - клейонажи, каменни прагчета от суха зидария, габионни прагове и др., се избира в зависимост от дълбочината на почвата и нейното овлажняване, наличните строителни материали и др.

(2) Клейонажи се изграждат, когато условията в ровината позволяват вкореняване на върбови резници. При изграждането се спазват следните изисквания:

1. височината на клейонажа е до 1 м;
2. защитата срещу подравяне се осигурява чрез фашинажи или хоризонтални леси;
3. клейонажите могат да се комбинират със задръстване с вършина;
4. след запълване на пространството зад клейонажите с наноси теренът около тях се залесява.

(3) Каменни прагчета със суха зидария и габионни прагове се изграждат в сухи ровини с едри наносни материали или каменисто легло. При изграждането се спазват следните изисквания:

1. каменните прагчета със суха зидария се изграждат с височина до 2 м от едри каменни блокове;
2. габионните прагове се изграждат на отделни хоризонтални части с височина 0,5 - 0,7 м, след което всяка част се завива с телена мрежа; общата им височина е до 2 м;
3. защитата срещу подравяне се осигурява чрез заскаляване или чрез контрапрагове;
4. след запълване на пространството зад праговете с наноси теренът около тях се залесява.

(4) Укрепяването на ровини с дребноразмерни напречни съоръжения се извършва по типови проекти, придружени с указания за тяхното изграждане.

(5) Състоянието на дребноразмерните напречни съоръжения се контролира от собствениците до преустановяване на ерозионните процеси в ровината, като при необходимост се провеждат ремонтни работи.

Чл. 10. (1) Едроразмерни напречни съоръжения (баражи) се изграждат за укрепяване на хидрографската система на пороите, когато е необходимо повдигане на нивото на поройното легло над 1,5 м. Изграждат се праволинейни или криволинейни баражи, които според използваните строителни материали са: каменни; бетонни; дървени (сандрачни); стоманобетонни и др.

(2) При изграждане на баражите се спазват следните изисквания:

1. строителството се извършва по одобрен работен проект;
2. местоположението на баража се избира така, че да изпълни своето предназначение - заздравяване на хидрографската система и съседните ѝ склонови земи или задържане на наносите пред защитавания обект;
3. строителните материали се избират с оглед на необходимата трайност на съоръжението, като основно се използват каменна зидария с циментово-пясъчен разтвор; бетон; бутобетон; стоманобетон; дървен материал; габиони или комбинация на някои от тях;

4. за бутобетон и каменна зидария с циментово-пясъчен разтвор се използва неизветрял ломен камък; циментово-пясъчният разтвор е с марка не по-ниска от 10 МПа; класът на бутобетона не трябва да е по-нисък от В 7,5;
5. бетонните и монолитните стоманобетонни баражи се изграждат от обикновен бетон с клас по якост на натиск от В 10 до В 25, а за сглобяемите стоманобетонни конструкции - от В 15 до В 35; за подложен бетон се използва бетон клас В 7,5;
6. основните показатели на бетона и съответните класове са:
- а) клас по якост на натиск - класове от В 7,5 до В 35;
 - б) клас по мразоустойчивост - класове F 50 и F 75;
 - в) клас по водонепропускливост - класове W 0,4; W 0,6; W 0,8;
 - г) клас по консистенция - К 1 (бетон за радието, фундамента, контрабаража и за подложен бетон) и К 2 - бетон за баража;
 - д) за армиране на баражите се използват горещо валцувани стомани клас А-I (гладка) и клас А-III (с периодичен профил); при армиране със стомана клас А-III проектният клас на бетона по якост на натиск не може да бъде по-нисък от В 15;
7. височината на баражите се определя въз основа на дължината на участъка за укрепяване и необходимото повдигане на поройното легло;
8. проектният наносен наклон се определя, като се отчитат съществуващите различия при формирането на реални наклони при сходни условия или чрез формули;
9. размерите на преливника трябва да гарантират преминаването на максимален воден отток, увеличен с 30 %; оптималната дълбочина на преливника е 1,0 - 1,5 м, а при по-голяма дълбочина нейното влияние се компенсира с по-голямо вкопаване на основата или по-голяма дебелина на радието; широчината на преливника се определя в зависимост от устойчивостта на поройното легло след баража срещу подравяне, от състоянието на бреговете преди баража и от характера на напречния профил; широчината на преливника на контрабаража е по-голяма от тази на преливника на баража;
10. максималният воден отток се определя въз основа на максималното напречно сечение на водния поток и неговата средна скорост по време на върха на високата вълна;
11. дължината на радието трябва да осигури успокояване на водния поток в участъка между баража и контрабаража.
- (3) Сандрачните и габионните баражи са с височина до 3 м. Изграждат се на нестабилни (плъзгащи се) терени или когато е необходим временен укрепителен ефект.
- (4) За укрепяване на хидрографската система могат да се използват и други едроразмерни напречни укрепителни съоръжения - сглобяеми или монолитни стоманобетонни баражи.
- (5) Защитата на баражите от повреди се осигурява чрез:
- 1. облицоване на преливника със здрави, едри дялани каменни блокове, чрез изграждане на армирана стреха и отстраняване на появилата се дървесна и храстова растителност в обсега на преливника и по лицевата повърхност на баража;
 - 2. заскаляване в основата на баража;
 - 3. изграждане на контрабараж, като ефектът може да се увеличи чрез комбинирането му с радие и облицовъчни стени.

Раздел II

Лесомелиоративни дейности - противоерозионни залесявания

Чл. 11. (1) За защита на склоновите земи и хидрографската система срещу ерозия и порои основно се прилагат противоерозионни залесявания, които са:

1. цялостни (масивни) - извършват се на ерозирани или ерозиращи се горски територии за регулиране на водния отток;

2. частични (поясни) - извършват се за: регулиране на повърхностния воден отток; трайно фиксиране на поройното легло при корекционни дейности и за подобряване на екологичната обстановка; използват се:

а) водорегулиращи горски пояси - създават се в най-долната част на склона (крайбрегови) или по склона (склонови);

б) корекционни горски пояси - създават се в разливищата на пороите по протежение на бреговете на коригираното легло;

в) брегозащитни горски пояси - създават се по протежение на подриваемите участъци от бреговете;

г) колматажни пояси - създават се по протежение на бреговете, когато е необходимо да се осигури отлагането на плуващи наноси върху речната тераса.

(2) Противоерозионните залесявания във водосбори на водни течения, в които са предвидени едроразмерни хидротехнически съоръжения, се извършват едновременно или след тяхното изграждане.

(3) Противоерозионните залесявания и изграждането на дребноразмерни хидротехнически съоръжения при укрепяване на ровини се провеждат едновременно.

(4) За възстановяване на растителността в поройни горски територии освен традиционни се прилагат и специализирани технологии за подготовка на почвата, залесяване, отглеждане на култури и др.

(5) Видовете за залесяване, типове горски култури, начинът и дълбочината на почвоподготовка, гъстотата на културите, методът и сезоните за залесяване, начините за отглеждане на културите и сроковете за инвентаризация се определят съгласно изискванията на наредбата по чл. 95, ал. 2, т. 1 от Закона за горите и утежнените растежни условия.

(6) Залесяването на брегови земи се извършва само когато те са достигнали профила на равновесие. Стабилизирането се постига чрез изграждане по хоризонталите на разстояние 1,5 - 2,0 м на брегови плетчета, каменни прагчета със суха зидария и др., а зад тях се оформят тераски.

(7) За залесяване се използват предимно местни видове и особено такива, които се размножават с коренови издънки.

Чл. 12. (1) Водорегулиращи горски пояси се създават при спазване на следните изисквания:

1. крайбрегови:

а) създават се едновременно със залесяването на бреговите земи;

б) когато бреговите земи не са достигнали профила на равновесие, поясите се залагат на разстояние 3 - 5 м от бреговия ръб;

в) широчината на пояса е минимум 20 м и се определя в зависимост от дължината на склона и неговия наклон;

2. склонови:

а) създават се на склонове с дължина над 100 м;

б) залагат се по посока на хоризонталите;

в) широчината на поясите е 30 м.

(2) Корекционните горски пояси се създават при спазване на следните изисквания:

1. трасето на коригираното легло в максимална степен трябва да следва естественото легло;

2. напречният профил на коригираното легло се оразмерява при воден отток с обезпеченост 20 - 30 %, оформя се с трапецовидна форма и се фиксира чрез изграждане на надлъжни и напречни плетове, отбивала (шпори) и леси;
 3. в краищата на хоризонталната част на профила се изграждат двойни или единични надлъжни плетове, комбинирани с отбивала и хоризонтални леси;
 4. при вдлъбнати брегове се изграждат двойни плетове, а при изпъкнали брегове и в правите участъци - единични плетове;
 5. от вътрешната страна на надлъжните плетове се изграждат отбивала, които са продължение на напречните плетове и на вертикалните леси;
 6. хоризонталните леси се поставят напречно под надлъжните плетове;
 7. по брега зад надлъжните плетове се изграждат двойни или единични напречни плетове:
 - а) двойни плетове - изграждат се по вдлъбнатите брегове на разстояние 60 м един от друг;
 - б) единични плетове - изграждат се в изпъкналите и правите участъци на брега на разстояние до 120 м;
 8. между напречните плетове се изграждат вертикални леси на разстояние 10 м - при вдлъбнати участъци, и 20 м - при изпъкнали и прави участъци;
 9. в хоризонталните и вертикалните леси се поставят върбови клони със запазена вегетативна способност;
 10. до всеки кол на надлъжните и напречните плетове, както и на шпорите се поставят по два върбови кола със запазена вегетативна способност;
 11. след фиксиране на напречния профил се създава двуредов върбов пояс на разстояние 0,5 м от надлъжните плетове; на разстояние 1 м от него се засаждат два реда с живи върбови колове;
 12. в останалата част от пояса, чиято широчина е 20 - 30 м, се засаждат влаголюбиви дървесни видове - елши, тополи, платани, ясени и др.
- (3) Брегозащитните горски пояси се създават при спазване на следните изисквания:
1. по протежение на брега се залесява пояс по два реда върби и елша;
 2. останалата част от брега се залесява с влаголюбиви видове;
 3. защитата на пояса се осигурява от единичен или двоен надлъжен плет, подсилен с отбивала (шпори) и хоризонтална леса.
- (4) Колматажните пояси се създават при спазване на следните изисквания:
1. по протежение на брега се залесяват надлъжни горски пояси от няколко реда върби и елши с широчина 40 - 50 м, които следват бреговата линия;
 2. зад пояса в зависимост от условията се засаждат фиданки от влаголюбиви видове - тополи, платани, ясени и др.;
 3. косо на надлъжния пояс, на разстояние 200 - 300 м един от друг, се създават горски пояси с широчина 20 - 30 м и дължина, зависеща от широчината на речната тераса;
 4. формираните клетки между надлъжните и косите горски пояси се поддържат като тревни площи.

Глава четвърта

ПРОЕКТИРАНЕ НА ПРОТИВОЕРОЗИОННИ ДЕЙНОСТИ И НА ТЕХНИКО-УКРЕПИТЕЛНИ СЪОРЪЖЕНИЯ

Чл. 13. (1) Дейностите за защита срещу ерозия и порои, когато е необходимо цялостно противоерозионно третиране или строителство на технико-укрепителни съоръжения, се извършват въз основа на утвърдени специализирани проекти.

(2) Проектирането се извършва от регистрирани физически лица, вписани в публичния регистър на ИАГ по чл. 235 ЗГ за дейността по чл. 233, ал. 1, т. 3, буква "в" ЗГ, или регистрирани търговци, вписани в публичния регистър на ИАГ по чл. 241 ЗГ за дейностите "изработване на планове и програми за управление и развитие на горските територии, както и издаването на съпровождащите ги документи". Проектирането включва изготвянето на:

1. задание за проектиране;
2. идеен проект;
3. работен проект.

(3) По преценка на инвеститора в зависимост от спецификата на обекта проектирането може да включва: задание за проектиране, идеен и работен проект или задание за проектиране и работен проект.

(4) Проектирането на дейностите за защита срещу ерозия и порои в горски територии, попадащи в защитени зони по Натура 2000, трябва да бъдат съобразени с режимите им за стопанисване и изискванията на Закона за биологичното разнообразие, Закона за опазване на околната среда и Закона за водите.

(5) При определяне и извършване на укрепителни дейности за защита на застрашен обект се спазват следните изисквания:

1. в рамките на обекта се избира участък или участъци за укрепяване;
2. когато е необходимо осигуряване на бърза защита, укрепителните работи започват в участъка непосредствено над обекта, а когато това не се налага - в най-силно засегнатия от денудационни процеси участък от хидрографската система;
3. избраният участък се укрепява с единични или със система от баражи;
4. в рамките на избрания участък укрепяването започва от най-долната му част;
5. укрепителните работи може да се провеждат едновременно в няколко участъка от обекта.

Чл. 14. (1) Заданието за проектиране определя обхвата, целта и степента на подробност на проекта, задачите, които той трябва да реши, и срока за неговото разработване.

(2) Към заданието за проектиране се прилага карта на проектираните дейности в мащаб 1:10 000 или 1:25 000, в която се отбелязват земите, нуждаещи се от противоерозионно третиране, и участъците от хидрографската система, които се нуждаят от укрепяване.

(3) Заданието за проектиране се приема от експертен съвет, назначен със заповед на директора на съответната РДГ.

(4) Заповедта по ал. 3 се издава въз основа на писмено заявление на собственика на горската територия, за която е изготвено заданието за проектиране. Към заявлението се прилага копие на писменото уведомление, изпратено до съответната басейнова дирекция съгласно изискванията на Закона за водите, и становище на районна инспекция по околна среда и води (РИОСВ) съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда.

(5) В състава на експертния съвет по ал. 3 се включва представител на собственика, а когато заявител е Държавното горско стопанство (ДГС) или Държавното ловно стопанство (ДЛС) - и представител на съответното държавно предприятие по чл. 163 ЗГ.

(6) В протокола от заседанието на експертния съвет се посочват изказванията, предложенията и взетите решения.

(7) В тридесетдневен срок от провеждането на заседанието на експертния съвет председателят на съвета представя на директора на РДГ протокола по ал. 6 и актуализирания проект на заданието за проектиране - в случай на необходимост от актуализиране след заседанието на експертния съвет - за одобряване.

(8) В седемдневен срок от представяне на протокола по ал. 6 директорът на РДГ се произнася по решението в него, както следва:

1. одобрява протокола - при положително становище на експертния съвет;

2. постановява мотивиран отказ - при отрицателно становище на експертния съвет.

(9) Въз основа на одобрения протокол по ал. 8, т. 1 директорът на РДГ утвърждава заданието за проектиране, като един екземпляр остава за дирекцията, а останалите два се изпращат с писмо до заявителя.

Чл. 15. (1) Идейнният проект се разработва в два или повече варианти, в които се отразява състоянието на територията по отношение на ерозираност и проявите на ерозионни и други денудационни процеси и се предвиждат мерки за ограничаване на тяхното влияние.

(2) Идейнният проект е задължителен при цялостно третиране на пороен водосбор или на водосбора на отделен приток с пороен режим и включва:

1. обяснителна записка;

2. приложения.

(3) Обяснителната записка съдържа:

1. обща част - в нея се извършва: характеристика на природните и социално-икономическите условия във водосбора и тяхното влияние върху денудационните процеси; оценка за отражението на предвидените дейности върху поминъка на населението; класификация на пороя по големина на водосбора; произход на наносите; характер на застрашавания обект и неговото икономическо значение;

2. техническа част - в нея се извършва: анализ на резултатите от предвидените противоерозионни дейности във водосбора на пороя или в съседни водосбори със сходни условия; опис на дейностите, които трябва да се изпълнят за постигане целта на проекта, като се мотивира техният избор.

(4) Приложения към идейния проект са:

1. карти - отразяват местоположението на обекта, състоянието на земите по отношение на ерозионните и други денудационни процеси и проектираните дейности;

2. чертежи - включват надлъжни профили на участъците за укрепяване, включително и на ровините; за сходните напречни профили се изготвят типови проекти на укрепителни съоръжения; върху надлъжните профили се означават мястото и височината на баражите и се посочват участъците, в които се предвижда изграждането на прагове.

(5) Идейнният проект се приема и утвърждава по реда на чл. 14, ал. 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 9.

Чл. 16. (1) Работният проект се разработва със степен на подробност, която позволява изпълнението на предвидените дейности, и включва:

1. обяснителна записка;

2. приложения.

(2) Обяснителната записка съдържа: характеристика на обекта; мотиви за необходимостта от отделните противоерозионни дейности; опис на технологиите за изпълнение на предвидените дейности.

(3) Приложенията към работния проект са:

1. скица на имотите от кадастралната карта и извадка от кадастралния регистър с данни за имотите или скица на имотите от картата на възстановената собственост и партиди за тях;

2. карта на горската територия, в която е означено местоположението на обекта;

3. карта на ерозията;

4. карта на предвидените противоерозионни дейности;

5. надлъжен профил и ситуация на участъка от хидрографската система, в който се проектират укрепителните съоръжения; в тях се отбелязват мястото на всяко съоръжение, неговата височина и ориентацията му спрямо посоката на течението;

6. чертежи на всяко съоръжение в три проекции с означени размери;

7. типови проекти на дребноразмерните укрепителни съоръжения;

8. резултати от оразмеряването на дебелината на баражите и проверките на тяхната устойчивост и от оразмеряването на преливника и радието;
 9. за стоманобетонните баражи се прилагат кофражен и армировъчен план и необходимите детайли;
 10. формуляр за определяне на обема на зидарията и изкопите;
 11. технологични планове за залесяване, когато се предвижда залесяване;
 12. спецификация на материалите, необходими за изграждането на укрепителните съоръжения и изпълнението на лесомелиоративните дейности;
 13. количествено-стойностна сметка;
 14. план за безопасност и здраве.
- (4) Работният проект за изграждане на укрепителни съоръжения може да съдържа само някои от приложенията, посочени в ал. 3, като те се уточняват в заданието за проектиране.
- (5) Всички приложения трябва да бъдат заверени от проектанта.
- (6) Инвеститорът може да възложи на изпълнителя към работния проект да бъдат приложени и други допълнителни документи, които се уточняват в заданието за проектиране.
- (7) Работният проект се приема и утвърждава по реда на чл. 14, ал. 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 9.

Чл. 17. (1) При изготвянето на проекти на баражи се спазват следните общи изисквания:

1. вкопаването на основата е най-малко 1 м;
 2. дължината на основата е най-малко с 2 м по-голяма от широчината на преливника при венеца;
 3. най-късото разстояние между теренната линия и стъпалата е над 1 м;
 4. крилата се вкопават най-малко 1 м;
 5. височината на крилата е най-малко равна на дълбочината на преливника;
 6. водоотточните канали се разполагат симетрично под основата на преливника;
 7. проверката на устойчивостта срещу плъзгане се извършва за фугата при теренната линия;
 8. хидростатичният натиск и теглото се определят за височината на баража от теренната линия до нивото на преливника или до нивото на венеца;
 9. коефициентът на устойчивост срещу плъзгане и преобръщане трябва да бъде по-голям от 1,3;
 10. проверка за устойчивостта на баражите срещу преобръщане се извършва графично или чрез коефициент за преобръщане.
- (2) При проектирането на праволинейни баражи се спазват следните специфични изисквания:
1. всички типове праволинейни баражи с изключение на монолитните стоманобетонни баражи се оразмеряват като гравитационни масивни подпорни стени;
 2. оразмеряването се извършва за вертикален резен от баража с широчина 1 м в най-ниската част на напречния профил.
- (3) При проектирането на криволинейни баражи се спазват следните изисквания:
1. бреговете трябва да са скалисти;
 2. разстоянието между бреговете на нивото на преливника да не превишава 20 м, а височината на баража да е над 3,5 м;
 3. баражите се оразмеряват въз основа на хидростатичния натиск на воден пласт с дълбочина, равна на височината на баража.

Глава пета

ИЗГРАЖДАНЕ И ПРИЕМАНЕ НА УКРЕПИТЕЛНИ СЪОРЪЖЕНИЯ

Чл. 18. (1) Изграждане и основен ремонт на едроразмерни укрепителни съоръжения се извършват по изискванията на наредбата за строителство в горски територии съгласно чл. 152, ал. 2 ЗГ.

(2) Текущ ремонт на едроразмерни укрепителни съоръжения се извършва въз основа на утвърдена от инвеститора количествено-стойностна сметка.

(3) Изграждане и текущ ремонт на дребноразмерни укрепителни съоръжения се извършват въз основа на:

1. утвърден технологичен план за залесяване - за обекти, в които е предвидено залесяване;
2. типови проекти - за обекти, за които са изготвени и утвърдени работни проекти за противоерозионно укрепяване;
3. утвърдена от инвеститора количествено-стойностна сметка - при текущ ремонт.

Чл. 19. (1) Новоизградените едроразмерни укрепителни съоръжения и извършеният основен ремонт на съоръжения се приемат след приключване на строителството.

(2) Приемането на обектите по ал. 1 се извършва от приемателна комисия, назначена със заповед на директора на съответната РДГ.

(3) В комисията по ал. 2 се включват представители на: РДГ - председател; собственика; инвеститора, когато не е собственик; изпълнителя и проектанта.

(4) Инвеститорът (собственикът) представя на приемателната комисия следните документи:

1. декларация - съгласие на собствениците съгласно изискванията на наредбата по чл. 152, ал. 2 ЗГ в случаите, когато са засегнати имоти на няколко собственици;
2. ситуационна скица - предложение съгласно изискванията на наредбата по чл. 152, ал. 2 ЗГ;
3. одобрен работен проект;
4. договор за строителство (когато не се извършва от инвеститора);
5. протокол за приемане на изкопите на основата;
6. протоколи за приемане на армировките и кофража;
7. сертификати за качество на бетона и на циментово-пясъчния разтвор;
8. дневник за изпълнение на строителните работи;
9. заповедна книга на обекта;
10. други документи, които могат да подпомогнат комисията по ал. 2 при вземане на решение.

(5) Приемателната комисия по ал. 2 след преглед на документите по ал. 4 и оценка на спазването на заложените в работния проект изисквания изготвя протокол с решение на комисията, като:

1. приема обекта - когато той е изпълнен в съответствие с проекта и строителните работи са извършени качествено;
2. изготвя предписание - когато са установени поправими пропуски, които не застрашават сигурността на обекта;
3. не приема обекта - когато са установени съществени отклонения от проекта и в извършените строителни работи, които застрашават сигурността на обекта.

(6) Протоколът по ал. 5 се подписва от всички членове на комисията в деня на приключване на приемането. При наличие на особено мнение се изготвя писмено становище от неговия изразител, което е неразделна част от протокола.

(7) В срок от една седмица след подписването председателят на комисията представя протокола по ал. 5 на директора на РДГ за произнасяне с решение.

(8) Директорът на РДГ в десетдневен срок от получаване на протокола по ал. 5:

1. одобрява протокола на комисията - когато решението на комисията е за приемане на обекта;
2. изпраща на инвеститора предписанията на комисията и определя срок за отстраняване на констатираните пропуски;
3. одобрява протокола на комисията в случая по ал. 5, т. 2 и изпраща на инвеститора писмо за неприемане на обекта.

(9) Приемането на изградените укрепителни съоръжения в случаите по ал. 8, т. 2 се извършва по реда на предходните алинеи след получаване в РДГ на писмено искане от инвеститора.

(10) Укрепителните съоръжения, които не са приети, се отстраняват от собствениците за тяхна сметка и горската територия, върху която са били изградени, се рекултивира.

(11) Изпълнените проекти и документацията от приемането на укрепителните съоръжения се съхраняват от собствениците за срок 10 години.

Чл. 20. (1) Изградените дребноразмерни укрепителни съоръжения и извършените противоерозионни залесявания се приемат от:

1. комисиите за провеждане на инвентаризацията на горските култури съгласно изискванията на наредбата по чл. 95, ал. 2, т. 1 ЗГ - за залесявания върху горски територии и земи - държавна и общинска собственост, или стопанисвани и управлявани от сдруженията по чл. 183, ал. 1 ЗГ;

2. лица, вписани в публичните регистри на ИАГ по чл. 235 и 241 ЗГ за дейностите "планиране и организация на дейностите по залесяване", съответно "стопанисване на горски територии" - за залесявания на горски територии и земи извън случаите по ал. 1.

(2) Извършените текущи ремонти на противоерозионни съоръжения се приемат от инвеститора (собственика), за което се изготвя приемателен протокол.

Чл. 21. (1) За водосборите с поройна активност и на извършените противоерозионни мероприятия ДГС/ДЛС, общинските горски структури по чл. 181, ал. 1, т. 1 ЗГ, горските сдружения по чл. 183, ал. 1, ведомствата по чл. 27, ал. 3 ЗГ, както и частните физически и юридически лица и техни обединения, с общ размер на имотите им над 50 ха в една териториална горска единица водят списък съгласно приложението към наредбата.

(2) Списъкът по ал. 1 се актуализира до 31 януари на всяка календарна година.

(3) В списъка по ал. 1 се описват всички прояви на пороя, както и извършените противоерозионни дейности.

(4) Неразделна част от списъка (приложението към наредбата) са карти на водосборите от горскостопанските планове или програми, както и фотоалбуми със снимки от проведените дейности, констатирани прииждания и нанесени щети с дата и местоположение.

Чл. 22. (1) Състоянието на изградените едроразмерни укрепителни съоръжения се инвентаризира от собственика до 31 декември и след всяко поройно прииждане.

(2) Информацията от инвентаризацията по ал. 1 се представя в съответната РДГ от собствениците ежегодно до 31 януари.

(3) При констатирани повреди собственикът е задължен да предприеме мерки и да извърши необходимите ремонтни дейности.

(4) Въз основа на постъпилата информация по ал. 2 РДГ изготвя доклад до изпълнителния директор на ИАГ в срок до края на месец февруари.

Глава шеста

СЪЗДАВАНЕ НА ГОРСКИ ПОЛЕЗАЩИТНИ ПОЯСИ ЗА ЗАЩИТА ОТ ДЕФЛАЦИЯ

Чл. 23. (1) Горските полезащитни пояси (ГПП) се създават върху горски територии и земеделски земи за ограничаване на дефлацията и подобряване на микроклимата.

(2) В зависимост от посоката на преобладаващите ветрове в района на създаване ГПП са:

1. главни - ориентират се перпендикулярно на посоката на преобладаващите ветрове;

2. второстепенни - ориентират се перпендикулярно на главните.

Чл. 24. (1) При създаване на ГПП се спазват следните изисквания:

1. за залесяване се използват:

а) главни видове - цер, червен дъб, благуна, обикновен дъб, космат дъб, гледичия, бяла акация, обикновен ясен, полски ясен, обикновен орех, тополи, софора, копривка, атласки и ливански кедри, източен платан и др.;

б) спътникови видове - полски клен, сребролистна липа, махалебка, мекиш, дива круша, киселица, джанка, зарзала, брекиня, черница;

в) храсти - глог, птиче грозде, смрадлика, обикновен дрян, чашкодрян, черен бъз, симфорикарпус;

2. броят на редовете с главен вид и спътници е:

а) при пояси с широчина от 10 до 14 м - три или четири реда;

б) при пояси с широчина от 14 до 18 м - пет до седем реда;

в) при пояси с широчина от 18 до 22 м - седем до девет реда;

3. разстоянието между редовете в ГПП е 2,3 - 2,5 м, а между фиданките в редовете - 1 м за главните дървесни видове и 1 - 2 м за спътниковите видове;

4. при залесяването се предпочитат смесени култури с максимално участие на три дървесни вида, като се прилага само редова смес;

5. за пояси с широчина до 10 м се предпочитат чисти култури от един главен дървесен вид;

6. използваните дървесни и храстови видове при залесяването се смесват по следните начини:

а) дъбове със сребролистна липа, полски клен, мекиш, махалебка, брекиня, черница, горскоплодни;

б) обикновен орех с полски клен, сребролистна липа, бяла акация;

в) ясени с полски клен, мекиш, махалебка, липи, горскоплодни;

г) гледичия с мекиш, полски клен, сребролистна липа;

7. между обработваемата земеделска земя и ГПП от двете му страни се оставя сервитутна ивица с широчина от 0,75 до 1 м.

(2) В изсечени акациеви и гледичиеви пояси на първи турнус, които са предвидени за вегетативно възобновяване, може да се прилага разкъсване на корените с подходяща техника и технологии.

(3) До три години след залесяването на ГПП се допуска използване на междуредията на културите за селскостопанско ползване.

(4) Създадени ГПП, които са с влошено състояние и не изпълняват функциите си, се реконструират при спазване изискванията на ал. 1.

Глава седма

ЗАЩИТА НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ СРЕЩУ СВЛАЧИЩА

Чл. 25. (1) Защитата срещу свлачища на горски територии се осъществява чрез провеждането на геозащитни дейности, насочени към стабилизиране на терена.

(2) Свлачищата в горски територии, които не застрашават населени места и инфраструктурни обекти, могат да бъдат оставени за стабилизиране по естествен път.

(3) Техническите изисквания при проектиране на геозащитните дейности се осъществяват съгласно наредбата по § 18, ал. 1 във връзка с чл. 95 и чл. 169, ал. 3 от Закона за устройство на територията.

Чл. 26. (1) Изработването, съгласуването и одобряването на инвестиционни проекти за геозащитни дейности, издаването на разрешение за строеж, извършването на строителството и контрола се осъществяват по реда на Закона за устройство на територията.

(2) Въвеждането в експлоатация на геозащитните съоръжения се осъществява по реда на Закона за устройство на територията.

Глава осма

КОНТРОЛ

Чл. 27. (1) Контролът по изпълнение на разпоредбите на тази наредба се осъществява от ИАГ и нейните структури.

(2) Собствениците и ползвателите на горски територии, върху които се предвиждат, извършват или са извършени защитни дейности срещу ерозия и порои, са задължени да оказват съдействие при осъществяване на контрола от органите по ал. 1.

(3) Контролът се извършва чрез внезапни, планови и текущи проверки в присъствие на собственика или упълномощено от него физическо лице, което трябва да е вписано в публичния регистър на ИАГ по чл. 235 ЗГ и притежава удостоверение за регистрация за изпълнение на дейностите "планиране и организация на дейностите по залесяване" и "изработване на задания и проекти, планове и програми за защита срещу ерозия и порои и за биологична рекултивация на нарушени терени".

(4) По време на контролните проверки длъжностното лице има право да изисква допълнителни справки, документи и доказателства, които са свързани с осъществявания контрол.

(5) За направените констатации, дадените предписания и срокове за отстраняване на нередностите се изготвя протокол, от който по един екземпляр се предоставя на заинтересованите страни.

(6) Когато са установени нарушения на наредбата, се прилагат предвидените в Закона за горите административни наказания.

(7) Длъжностните лица, които осъществяват контрола, не трябва да имат търговски, финансов или друг делови интерес по отношение на извършената от тях дейност.

Чл. 28. (1) Изпълнителната агенция по горите извършва контрол на:

1. дейността по защитата срещу ерозия и порои, осъществявана от нейните структури;
2. дейността на лицата, вписани в публичните регистри на ИАГ по чл. 235 и 241 ЗГ, които притежават удостоверение за регистрация за изпълнение на дейностите по чл. 233, ал. 1, т. 1 и 3, букви "а", "б" и "в" - за физически лица, съответно "стопанисване на горски територии" и "изработване на планове и програми за управление и развитие на горски територии" - за търговци;
3. планирането и изпълнението на дейностите по защита на горските територии срещу ерозия и порои;
4. качеството и количеството на извършваните дейности;
5. воденето на списъка (приложението към наредбата);
6. предоставяне на информация в РДГ по чл. 22, ал. 2 от собствениците относно проведената инвентаризация за състоянието на изградените защитни съоръжения;
7. поддържането на изградените противоерозионни съоръжения и извършените противоерозионни залесявания;
8. изготвените проекти и документи;
9. воденето на списъка на водосборите с поройна активност;
10. ерозионното състояние на горските територии.

(2) Структурите на ИАГ съобразно своите функции и задачи извършват контрол в районите им на дейност на посочените в ал. 1, т. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 10 лица, документи, дейности, територии и съоръжения.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Брегови земи" са земите между водното течение и склоновите земи.
2. "Бараж" е напречно съоръжение за укрепяване хидрографската система на пороите.
3. "Водосбор" е частта от земната повърхност, водите от която се оттичат към определено водно течение.
4. "Габионни прагове и баражи" са укрепителни съоръжения, изградени от метална мрежа с пълнеж от скални късове.
5. "Дефлация" е процес на разрушаване на почвата, отнасяне и отлагане на почвените частици под действието на вятъра.
6. "Други денудационни процеси" са плъзгането, срутването и лавините.
7. "Ерозираци се почви" са почвите, по повърхността на които се наблюдават признаци на ерозия.
8. "Ерозия" е процес на рушене на земната повърхност, пренасяне и отлагане на отделените материали от водни потоци.
9. "Ерозионна бразда" е линейна релефна форма с дълбочина до 0,30 м.
10. "Заскаляване" е грубо подреждане на едри каменни блокове с обем над $0,1 \text{ m}^3$ пред технико-укрепителното съоръжение.
11. "Канавка-вал" е съчетание от канавка и вал за регулиране на повърхностния воден отток.
12. "Класификация на пороите" е групиране на пороите според специфичните им особености и насоките на защитните дейности за подобряване на техния режим.
13. "Клейонаж" е плетено съоръжение от дървен материал, в което се поставят върбови резници със запазена вегетативна способност.
14. "Колматажен пояс" е надлъжен или кос горски пояс за осигуряване издигането на нивото на речната тераса чрез задържане на част от наносите.
15. "Контрабараж" е ниско напречно съоръжение за защита на баража от подравяне на основата му.
16. "Обект" е пороен водосбор или част от него, където се провеждат защитни дейности.
17. "Отбивало (шпора)" е напречно или косо плетено съоръжение от растителен материал за предпазване на надлъжните плетове от подравяне.
18. "Оценка на ерозираността" е дейност, насочена към установяване на редуцирането на дълбочината на почвата и наличието или отсъствието на ерозия.
19. "Оценка на ерозията" е класификация на ерозията в зависимост от загубите на почва от определена територия.
20. "Подравяне" е оголване на основата на технико-укрепителните съоръжения вследствие отмиване и изнасяне на материали (почва, чакъл, пясък и др.) от водното течение.
21. "Порой" е водно течение с внезапни, буйни и краткотрайни прииждания.
22. "Поройни горски земи" са горски територии с нарушени водорегулиращи и почвозащитни способности, които придават пороен режим на водното течение.
23. "Профил на равновесие" е профил с участъци с трайни наклони.
24. "Радие" е хоризонтална или наклонена площадка между баража и контрабаража, която предпазва основата на баража от подравяне.
25. "Разливища" са наносни участъци от хидрографската система.

26. "Ровина" е линейна релефна форма с дълбочина над 30 см.
27. "Сандрачен бараж" е напречно укрепително съоръжение от дървен материал, запълнено със скални късове.
28. "Свлачище" е територия с естествени или изкуствени склонове и откоси, които се движат или могат да се въведат в неустойчиво състояние под влияние на комплекс от природни и техногенни фактори.
29. "Укрепяване на ровини" е дейност по стабилизиране на ровините.
30. "Фашинаж" е сноп от вършина, в който се поставят върбови резници.
31. "Фундамент" е долна хоризонтална част от основата на баража.
32. "Хидрографска система" е част от водосбора, която включва леглото и бреговете на водното течение.
33. "Хидротехнически съоръжения" са съоръженията за стабилизиране на поройни водосбори.
34. "Хоризонтална леса" е пласт от вършина за предпазване на дребноразмерните съоръжения срещу подравяне.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Тази наредба отменя Наредба № 1 от 2004 г. за борба с ерозията и свлачищата в горския фонд и строежът на укрепителни съоръжения (ДВ, бр. 7 от 2004 г.).

§ 3. Наредбата се издава на основание чл. 95, ал. 2, т. 4 от Закона за горите.

§ 4. Изпълнението на наредбата се възлага на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.

Приложение към чл. 21, ал. 1

Списък

на водосборите с поройна активност и на извършените противоерозионни мероприятия

Наименование на пороя
I. Характеристика на пороя	
1. Площ на водосбораха
2. Обща площ на горските територииха
в т.ч. по собственост:	
държавна.....ха
.....
частна ха
.....
общинска ха
.....
другаха
.....
3. Площ на горските културиха
в т.ч.:	
иглолистни ха
.....
широколистниха
.....
4. Лесистост на водосбора%
.....
.....
5. Площ на поройните горски територииха

в т.ч.

голиниха

изредени гори с пълнота до 0,3ха

6. Класификация на пороя по:

- площ на водосбора

- икономическо значение на застрашения обект

- противоерозионна устойчивост на поройното легло

7. Произход на наносите

8. Регистриран максимален отток и причинени щети:

..... –м³/сек,хил. лв.

..... –м³/сек,хил. лв.

..... –м³/сек,хил. лв.

..... –м³/сек,хил. лв.

..... –м³/сек,хил. лв.

9. Описание на обектите, понесли щети от пороя

II. Противоерозионни залесявания

Година на залесяване	Отдел и подотдел (идентиф. № на имота)	Залесена площ, ха	Вид на приложените специализирани технологии	Стойност, хил. лв.

III. Дребноразмерни напречни укрепителни съоръжения (прагове)

Година на изграждането или ремонта	Вид на праговете	Отдел и подотдел (идент. № на имота)	Количество, м ³	Стойност, хил. лв.

IV. Едроразмерни напречни укрепителни съоръжения (баражи)

Бараж №

1. Вид на баража

2. Собственост на, идент. № на имота.....

3. Защитни съоръжения

.....

4. Година на изграждането

.....

5. Обем и стойност на съоръжението:

на баража м³,хил. лв.;

на защитните съоръжения м³, хил. лв.

6. Височина: на баража м;

на контрабаража м.

7. Вкопаване на основата: на баража м;

на контрабаража м.

8. Дебелина на баража: при основата м;

при преливника м.

9. Дължина на баража при венеца м.

10. Размери на преливника: малка основа м;

голяма основа м;

дълбочина м.

11. Пропускателна способност на преливникам³/сек.

12. Регистриран максимален отток:

..... –м³/сек, – м³/сек.

..... –м³/сек, – м³/сек.

..... –м³/сек, – м³/сек.

..... –м³/сек, – м³/сек.

..... –м³/сек, – м³/сек.

13. Извършена оценка на състоянието на баража:

Година	Състояние		
	добро	задоволително	лошо

* добро – не се забелязват видими щети по цялостната конструкция на съоръжението;

* задоволително – забелязват се видими щети, които все още не застрашават сигурността на съоръжението;

* лошо – нарушена е целостта на съоръжението, което заплашва неговата сигурност.

14. Извършени ремонти

Година	Вид на ремонта (основен, текущ)	Ремонтирана част	Обем, м3	Стойност, хил. лв.